

XLIV OLIMPIADA GEOGRAFICZNA

Zawody II stopnia pisemne – podejście 1

Podejście składa się z 6 zadań. W każdym z nich przeczytaj uważnie tekst i wykonaj zamieszczone w nim polecenia.

Zadanie 1

Ponieważ rok 2018 ogłoszono Rokiem Polskiej Geografii, już jesienią 2017 r. wyruszyła ekspedycja śladami polskich podróżników i odkrywców. Wyjechała ona z Krakowa, gdzie w 1849 r. utworzono pierwszą w Polsce Katedrę Geografii. Kierował nią [podaj imię i nazwisko, był on też poetą]. Ekspedycja zwiedziła Krosno, gdzie [podaj imię i nazwisko] jako pierwszy na świecie skonstruował lampę naftową, a następnie położoną w pobliżu Krosna pierwszą w świecie kopalnię ropy naftowej w miejscowości [podaj nazwę]. Przez duże graniczne przejście drogowe w [podaj nazwę] na wschód od Przemyśla udano się do pobliskiego dużego miasta [podaj nazwę] położonego na zachodzie Ukrainy. W okresie międzywojennym wykładał tam słynny polski geograf, wydawca map i atlasów, twórca kolorowych map hipsometrycznych [podaj imię i nazwisko]. Na Ukrainie, nad dopływem Dniestru Smotryczem, odwiedzili jeszcze miasto [podaj nazwę], znane z położonej najdalej na wschód Europy gotyckiej katedry katolickiej i z obrony przed Turkami prowadzonej przez imię Pana Wołodyjowskiego.

Zadanie 2

Następnie ekspedycja długimi etapami przemieszczała się samolotem na wschód, oglądając po drodze największe jezioro świata [podaj nazwę]. Leży ono [podkreśl właściwe]: (w najgłębszej depresji świata / w największej pod względem powierzchni depresji świata / powyżej poziomu morza). Następnie uczestnicy wyprawy widzieli resztki wysychającego jeziora [podaj nazwę], które jeszcze w połowie XX w. było 4. pod względem powierzchni jeziorem świata. Główna przyczyna jego wysychania to [podkreśl właściwe]:

- uwarunkowane klimatycznie zmniejszenie powierzchni lodowców w Pamirze,
- nadmierny pobór wody z Amu-darii i Syr-darii do nawadniania pól bawełnianych,
- nadmierny pobór wody z jeziora przez kombinat chemiczny w Urgenczu,
- skierowanie części wód do dorzecza Irtyszu, by poprawić warunki żeglugi na tej rzece.

Później oglądali płytkie jezioro [podaj nazwę], którego wschodnia część jest słona, a zachodnia, dzięki wodom rzeki Ili – słodkowodna. W Mongolii zwiedzili ruiny Karakorum, dokąd w 1246 r., jeszcze przed wyprawą Marco Polo, dotarł franciszkanin z Wrocławia [podaj imię i przydomek].

Zadanie 3

Uczestnicy ekspedycji udali się następnie nad najgłębsze jezioro świata
[podaj nazwę], które ma pochodzenie [podkreśl właściwe]: (polodowcowe – karowe / tektoniczne / wulkaniczne).
Uchodzi do niego 336 rzek, a wypływa tylko jedna – [podaj nazwę]. Faunę
jeziora badał Polak – zesłany na Syberię powstaniec styczniowy [podaj
imię i nazwisko]. Ponieważ w pobliżu wschodniego krańca jeziora przebiega południk 110°E, a przez Kraków
południk 20°E, uczestnicy wyprawy szybko obliczyli, że kiedy w Krakowie jest godzina 12:00 czasu
słonecznego, u nich jest godzina [wpisz godzinę czasu słonecznego, która jest wtedy na 110°E].

Miejsce na ewentualne obliczenia:

Zadanie 4

W pobliżu delty Leny uczestnicy ekspedycji obejrzeli niewysokie pasmo wzniesień zwane Górami
..... [podaj nazwę], nazwane tak na cześć polskiego zesłańca, badacza, autora mapy
geologicznej guberni irkuckiej. Stamtąd skierowali się nad znacznie potężniejsze, najwyższe we wschodniej
Syberii (3147 m n.p.m.) Góry [podaj nazwę], nazwane tak na cześć innego
polskiego badacza, zesłańca, który zmarł na Syberii. Na południe od tych gór znajduje się miejscowość
..... [podaj nazwę], która do 2004 r. była uznawana za najzimniejsze miejsce
w Eurazji. Kolejny etap to najdalej na wschód wysunięty kraniec Azji – półwysep
[podaj nazwę], leżący nad Cieśniną [podaj nazwę], oddzielającą go od Ameryki
Północnej. Cieśninę tę jako pierwszy przeplłynął w 1648 r. rosyjski Kozak
[podaj nazwisko], na którego cześć nazwano najdalej na wschód wysunięty przylądek Azji.

Dalsza podróż ekspedycji prowadziła na Kamczatkę. W porcie położonym na tym półwyspie w 1771 r.
zawładnął okrętem i uciekł z zesłania uczestnik konfederacji barskiej
[podaj imię i nazwisko]. Później podróżował on po wielu morzach, m.in. próbował kolonizować wielką wyspę
..... [podaj nazwę], na której zginął. Z Kamczatki uczestnicy wyprawy udali się
na archipelag [podaj nazwę], którego południowe wyspy stanowią terytorium
sporne między Rosją i Japonią.

Zadanie 5

22 grudnia 2017 r. uczestnicy wyprawy zatrzymali się na równiku na największej wyspie Archipelagu Malajskiego [podaj nazwę]. Dziś wyspa ta należy do 3 państw [podaj ich nazwy]:

1), 2), 3)

W tym dniu dokonano też pomiaru wysokości Słońca nad horyzontem w momencie górowania. Wyniosła ona [podaj wysokość Słońca nad horyzontem].

Miejsce na ewentualne obliczenia:

Zadanie 6

1 stycznia 2018 r. samolotem udano się do Australii, do miasta będącego stolicą Nowej Południowej Walii [podaj nazwę]. Uczestnicy wyprawy zauważyli, że Słońce góruje tam po [podkreśl właściwe]: (południowej / północnej) stronie nieba. Piękną tutejszą zatokę odkrył w czasie swej pierwszej wyprawy dookoła świata brytyjski żeglarz [podaj imię i nazwisko]. W jego drugiej wyprawie wokół globu uczestniczył urodzony w pobliżu Gdańska przyrodnik [podaj imię i nazwisko]. W trakcie pobytu w Australii uczestnicy ekspedycji weszli też na najwyższą jej górę [podaj nazwę]. Nazwał ją tak polski podróżnik, badacz Australii i odkrywca złóż złota [podaj imię i nazwisko].

W czasie powrotu do Polski zatrzymano się na krótko również w [podaj nazwę emiratu], skąd między innymi pochodzi gaz ziemny dostarczany do gazoportu w Świnoujściu, a także w regionie Oromia w [podaj nazwę państwa poza Europą], gdzie zbudowano fabrykę traktorów Ursus.